

Riktlinje för lämplighet/kvalifikationer hos ställföreträdare

ÖFM 2021/0069-3

Beslutad av Överförmyndarnämnden i Norrköpings kommun 2021-12-16 § 147

Riktlinje för lämplighet hos ställföreträdare

Riktlinje för kvalifikationer/lämplighetsbedömning av förordnade ställföreträdare i förmyndarskaps- godmanskaps- och förvaltarskapsärenden.

Överförmyndaren fattade beslut om denna riktlinje den 16 augusti 2013. Riktlinjen uppdaterades efter beslut av överförmyndarnämnden den 11 augusti 2016 och den 10 november 2016. Här finns riktlinjer för bedömning av enskild persons lämplighet att bli förordnad som förmyndare, god man och förvaltare enligt 10 kap och 11 kap 1, 2, 3, 4 och 7 §§ föräldrabalken (FB). Riktlinje 2 (3)

Utöver de allmänna lämplighetskriterierna i 10 kap 6 § och 11 kap 12 § föräldrabalken (FB) får förordnade förmyndare, gode män och förvaltare inte förekomma i eller varit aktuella i:

- Kronofogdemyndighetens register under de två senaste åren
- Socialtjänstens register under de två senaste åren
- Belastningsregistret¹

Vid bedömningen av lämpligheten avseende gode män för ensamkommande barn ska särskild vikt fästas vid den utsatta situation som dessa barn befinner sig i.

Kontrollerna ska genomföras varje gång en person föreslås till ett nytt uppdrag som förordnad förmyndare, god man eller förvaltare. Förordnade förmyndare, gode män eller förvaltare ska även en gång per år kontrolleras mot ovan angivna register.

Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare bör inte ha fler pågående uppdrag samtidigt än vad denne efter bedömning anses klara av. Under sitt första år som ställföreträdare är huvudregeln att endast förordnas i ett uppdrag, om inte särskilda skäl föreligger för ytterligare ett. Undantag ska samrådas med chef. Huvudregeln sker med hänsyn till den tidsåtgång och engagemang som krävs för att sätta sig in i huvudmannens vilja, välbefinnande och enskilda förutsättningar. För att även förstå hur huvudmannens medel ska hanteras för att dennes välbefinnande ska tillvaratas ska även ställföreträdaren genomgå redovisningsutbildning och redovisa minst en gång till överförmyndarenheten innan fler uppdrag kan vara i fråga. För gode män för ensamkommande barn gäller att dessa ej bör ha fler än fyra pågående uppdrag i Norrköpings kommun samtidigt.

Krav som ställs vid förordnande till förmyndare, god man eller förvaltare

Lagstiftare har i 10 kap 6 § och 11 kap 12 § FB angett vad som krävs för att en person ska kunna förordnas till förmyndare, god man eller förvaltare.

¹ Förordning om belastningsregister (1999:1134)

Det ska vara en person som är:

1. rättrådig,
2. erfaren och
3. i övrigt lämplig

Den som är underårig eller som själv har god man/förvaltare får däremot inte vara god man eller förvaltare.

När behov av godmanskap för en underårig uppstår till följd av motstridiga intressen mellan en underårig och dennes förmyndare, kan endast i undantagsfall en närstående till den underårige, förmyndarna eller någon annan i familjen förordnas till god man.

Det är inte meningen att den som ska bli förordnad förmyndare, god man eller förvaltare ska ha några extra ordinära egenskaper. Lagtexten är därför väldigt allmänt hållen. Denna riktlinje syftar till att precisera kraven.

1. Rättrådig

En rättrådig person har en god vandel (synonymt med gott levnadssätt, gott uppförande, gott beteende) och har inte gjort sig skyldig till något brott. För förordnade förmyndare, gode män och förvaltare som är etablerade och har pågående uppdrag ska sådana utdrag inhämtas då de föreslås bli förordnade till nya uppdrag eller i de fall överförmyndaren anser av en impuls att vidare utredning om lämplighet krävs. Vidare bör överförmyndaren en gång per år begära utdrag ur belastningsregistret på samtliga förordnade förmyndare, gode män och förvaltare.

2. Erfaren

Erfaren innebär att personen i fråga har en viss livserfarenhet, såsom erfarenheter av att sköta en hushållsekonomi eller erfarenhet från arbetslivet samt att personen i fråga kan tala och skriva svenska bra och har god kännedom om hur det svenska samhället fungerar. Vidare krävs en viss ekonomisk kompetens eftersom förordnad förmyndare, god man och förvaltare ska kunna redovisa för sin förvaltning.

3. I övrigt lämplig

I denna del får kontrollen anpassas efter varje enskilt ärende och vad den enskilde har för behov av hjälp. Kontrollen kan exempelvis vara en bedömning av om en kommande arvtagare till huvudmannen kan anses lämplig som förordnad god man eller förvaltare utifrån regeln att alltid handla på det sätt som bäst gagnar huvudmannen och inte på ett sätt som är bäst utifrån de blivande arvtagarna. Förslag på blivande förordnade förmyndare, gode män och förvaltare ska också kontrolleras hos kronofogdemyndigheten och de sociala myndigheterna så att det inte finns anteckningar om dem där om eventuella ekonomiska eller andra sociala insatser som kan påverka uppdraget.

Av lagtexten i 4 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn framgår i fråga om vem som kan utses till god man att samma regler tillämpas som gäller för gode män och förvaltare i FB. Vid bedömningen av om den som utses till god man för ensamkommande barn är lämplig för uppdraget skall överförmyndaren därtill fästa särskild vikt vid den utsatta situation som barnet befinner sig i.

I Norrköpings kommun gäller för övrigt att den person som lämnar intresse av, eller blir föreslagen, att bli ställföreträdare ska genomgå intervju och genomföra en utbildning innan förordnande. När förordnandet varit aktivt en tid, ska även ställföreträdare i vuxna ärenden erbjudas en redovisningsutbildning. För att möta den enskilde huvudmannens behov ska ställföreträdarens lämplighet beaktas utifrån kunskap, erfarenhet och dennes förutsättningar i övrigt att förordnas i det specifika ärendet.

